

یادداشت

اخلاق درگفتمان علوی

برای فهم چیستی و جایگاه اخلاق در دستگاه معرفتی هر مکتب فکری یا هر اندیشمندی ابتدا باید به منابع مکتوب و موجود ایشان مراجعه کرد و آنگاه زندگی ایشان را به عنوان ظرفیتی برای عبینیت یافتگی آن اندیشه مورد مطالعه قرار داد. اخلاق در گفتمان علوی چیست و جایگاه آن در ساحت شخصی و عمومی کجاست؟ یکی از موضوعات مهم که در جامعه پیرامونی ما یک ضرورت است جامعه‌ای که از بد اخلاقی در رنج است و اگر تدبیری اندیشیده نشود به زودی به بحران بی اخلاقی مبتلا خواهد شد.

یاد آوری این نکته ضروری است که مکاتب فکری و همچنین اندیشمندان بسیاری را می توان یافت که در زندگی شخصی و عمومی خویش یا فرصت عملی کردن همه یافته‌های فکری شان را پیدا نکرده‌اند و یا جامعه پیرامونی‌شان ظرفیت و شایستگی بروز و ظهور آن مسائل را نداشته‌است که این امر در مورد علی(علیه‌السلام) نیز صادق است.یکی از منابع مهم بازتاب‌دهنده اندیشه‌های علوی در ساحت اخلاق کتاب نهج‌البلاغه است که از سوی سیدرضی(رحمه... علیه) در قرن چهارم گردآوری شد و شرح‌ها و تفسیرهای بسیاری هم از سوی عالمان شیعی و هم عالمان اهل سنت به خود دیده‌است.پرداختن به دو مقوله مهم چیستی و جایگاه‌شناسی اخلاق در گفتمان علوی نیازمند پژوهش مفصلی است که در این مختصر تنها به گزارش اهمیت اخلاقی در یکی از آموزه‌های علوی پرداخته خواهد شد.

حجت‌الاسلام
علی شفیعی
استاد حوزه و
پژوهشگر دینی

● جایگاه‌شناسی اخلاق در گفتمان علوی

در تعریف اخلاق به همین اجمال اکتفا کرده که اخلاق عبارت است از «سرسشت‌ها، خصوصیات و ویژگی‌هایی در آدمی که در وی اندازه یافته و با نرمی و سهولت، و بدون تکلف و تصنع از آدمی سر می‌زند و ظهور می‌یابد». برای آشنایی با اهمیت و جایگاه اخلاق در گفتمان علوی دو راهکار وجود دارد: الف) مراجعه به آموزه‌ها و گزاره‌هایی که از ایشان در متون تاریخی ثبت شده‌است. ب) مراجعه به رویه‌ها و شیوه‌های رفتار ایشان هم در ساحت شخصی و هم در چند سالی که فرصت مدیریت سیاسی پیدا کردند. به‌عنوان نمونه در تبیین جایگاه اخلاقی می‌توان به فرارهای آغازین قرارداد حاکمیتی و میثاق نامه‌ای که بین علی(علیه‌السلام) از یک‌سو و مالک اشتر از سوی دیگر منعقد شده است اشاره کرد که می‌گوید: «فأُمِّلَکَ هَؤَاکَ، وَ شَخْ بُنْفِکَکَ عَمَّا لَا یَحِلُّ لَکَ...» بر خودت مسلط باش و خویشتن را مدیریت کن وبه خود از آنچه بر تو حلال نیست بخل بورز، مدیر خویشتن بودن و مالک خویشتن بودن بسیار پرهزینه‌تر و سخت‌تر از مالک یک سرزمین بودن و حاکم یک کشور بودن است؛ «فَإِنَّ الشَّخَّ بِالنَّفْسِ الْإِنصَافِ مِنْهَا فِيمَا أَحَبَّتْ أَوْ كَرِهَتْ.» زیرا بخل به خود، انصاف دادن از خود است درباره آنچه محبوب یا منفور انسان است.

حضرت به مالک می‌گوید که تدبیر خویشتن یعنی رعایت جانب انصاف و اخلاقی و عدالت در حب‌ها و بغض‌هاست. مدیریت خویشتن زمینه‌ساز عشق به انسان‌ها فارغ از جنسیت و قومیت و مذهب است، نکته‌ای که حضرت آن را این‌گونه به تصویر می‌کشد: «وَ أَشْعُرُ قَلْبَکَ الرَّحْمَةَ لِلرَّعِیَةِ وَالْمَحَبَّةَ لَهُمْ، وَ اللِّطْفَ بِهِمْ، وَ لَا تُکُونَنَّ عَلَیْهِمْ سَبْعًا ضَارٍ یَا نَفْسُتُمْ أَکْلَهُمْ» مهربانی و محبت و لطف به مردمان را شعار قلب خود قرار ده و بر ایشان همچون حیوان درنده مباش که خورند آنان را غنیمت دانی. ابن ابی‌الحدید یکی از شارحان خوش‌ذوق و سنی مذهب نهج‌البلاغه درنده توضیح «شعر» می‌نویسد: «شعر قلبک الرحمة ای اجعلها کالشعار له وهو الثوب الملائق للجسد» یعنی مقصود از این اصطلاح این است که رحمت و مهربانی به شهر وندان را لباس قلبت قرار بده.

این عشق به هم‌نوع در گفتمان علوی یک تاکتیک نیست بلکه مبتنی بر مبانی مهمی است که آن را به یک استراتژی تبدیل می‌کند. حضرت به مالک می‌گوید این عشق به هم‌نوع مبتنی بر این است که انسان‌ها یا «أَخ لَکَ فِی الدِّینِ» برادران دینی تو هستند و یا «فَطِیْر لَکَ فِی الْخَلْقِ» موجوداتی به‌مانند تو در خلقت هستند، یعنی مخلوق خالق هستند که همو خالق توست.

این نگاه اخلاقی که در بسیاری از فرازهای این متن-نهج‌البلاغه- حاکم‌است نشان از جایگاه مهم اخلاق در گفتمان علوی دارد که در فرصت‌هایی دیگر قابل گفت‌وگو و پیگیری است. ●

مجری نگو، مانکن بگو

برخی مجری‌های تلویزیون که مدت‌هاست روی اعصاب مردم هستند ، صدای داریوش ارجمند را هم درآوردند

طرح: محمد رضا میرشاه‌وند

اینکه حق همین است یا نه و اینکه آیا باید از صدر تاذیل صدا و سیما را زیر حملات تند و همه جانبه از نقد تا هزل و تمسخر کشید یا نه چیزی نیست که این مطلب بر آن استوار باشد. این جا قرار است از چیز دیگری حرف بزنیم از چیزی که حفره عمیق این روزهای تلویزیون است. جایی که می‌شود و باید به آن حمله کرد. پرورش، برندسازی، دعوت و استفاده از مجری‌ها در تلویزیون، چیزی که به بهانه گوشه و کنایه‌های داریوش ارجمند به سر وضع و نوع لباس پوشیدن و اطوار و حرف زدن مجری‌های تلویزیون، امروز به آن می‌پردازیم. ارجمند اخیرا در گفت‌وگو با رسانه‌ها گفته است: «شما لباس‌های مجریان تلویزیون را ببینید؛ شلوارهای تنگی می‌پوشند که پدر بزرگ من هنگام رفتن به رختخواب می‌پوشید. این‌ها مانکن هستند نه مجری!» از سر و زلف و لباس تا دیالوگ گفتن؛ آدم فکر می‌کند از روی تر جمه صحبت می‌کنند.» این صحبت جرقه‌ای بود تا کاربران فضای مجازی دوباره از مجری‌های در پیت و سلبریتی‌هایی که مرزهای اجرای افتضاح را جابه‌جا کرده‌اند بنویسند. برخی کاربران هم جای مجری‌های خوب مثل عادل، شهر یاری، فرزاد حسنی و ... را در تلویزیون خالی کردند.

● سیر معکوس سلبریتی‌بازی

شهاب حسینی را که می‌شناسید؟ همان کسی که دو سال پیش از کن جایزه بازیگری گرفت. همان سوپر استار مطلق سینمای ایران. می‌دانید از کجا شروع کرد؟ از «سینما» از بازی در سریال‌های تلویزیون؟ خیر! از گروه نوجوان تلویزیون و اجرای برنامه‌های تلویزیونی. مهدی سلوکی را هم که می‌شناسید دیگر؟ جوان اول چند ساله بازیگری سریال‌های تلویزیونی که سال‌ها در اوج محبوبیت و موفقیت بود. بله دو دهه پیش سیر ورود آدم‌های این‌کاره، دیر یا زود همین که بروی و در اینستاگرام با حرکت و کلام و رنگ و لعابی سر زبان‌ها و توی چشم‌ها باشی تا وصلت کنند به تلویزیون و تو هر چه که باید و نباید و درست هست و نیست را با بدترین ژست‌ها و اشتباه‌ترین واژگان

● درمان غلط‌بک‌درد

از سیر معکوس جذب آدم‌ها به تلویزیون حرف زدیم اما این بلا، خود از بلایی دیگر ناشی می‌شود. بلای بی‌مخاطبی. تلویزیون از یک جایی به بعد فهمید که با این روند ریزشی مخاطب و نبود آدم‌های این‌کاره، دیر یا زود همین ته‌مانده مخاطب را هم از دست خواهد داد. همین هم باعث شد تلویزیون به جای رشد و پرورش دادن آدم‌هایی که بایبند و در برنامه‌های کوچک و کم مخاطب یا پربیننده‌ترین برنامه‌ها

بدرخشند و از آنجا ستاره شوند، راه دیگری را انتخاب کند و تصمیم بگیرد تا با هزینه و زحمت کمتر، هر کس را که هر جایی و به هر طریقی معروف است به تلویزیون بکشاند. پس از فوتبالیست کهنه‌کار تا بازیگر درجه سه تلویزیونی، از سوپر استار از مد افتاده تا مدل‌های خوشگل و چشم‌رنگی آمدند توی تلویزیون. یک سیاهه از نام‌هایشان اگر بخوایم بدهم نفستان تا خواندن نام آخر بند می‌آید: محمدرضا گلزار، حمید گودرزی، امیرحسین رستمی، امیرعلی دانایی، خداداد عزیزی، پژمان بازغی، کامران فتعی، دانیال عبادی، سحر ولدبیگی، نیما فلاح؛ حالا که منشأ آفت و خود آفت را شناختیم بیا باید کمی از آثار متأخرش بگوییم.

● باخت-باخت شاید این سیر ریختن سلبریتی‌ها به تلویزیون یک کار خوب کرده باشد که آن هم نجات مقطعی صدا و سیما از دام بی‌مخاطبی است اما هزار آفت دارد که نه تنها این توجه مقطعی را نابود می‌کند بلکه اصالت و هویت را از تلویزیون می‌گیرد. رسانه‌ای با این عرض و طول و بودجه، وقتی هر سال یک مجری توانمند و همه فن حریف و باسواد و محترم تحویل آنتن حاضر و آماده‌خوری عادت کند، مخاطب را هم همین‌طور تربیت می‌کند. مخاطبی که به مصرف‌گرایی خو کند. اگر جایی ستاره جذاب‌تری به او چشمک بزند به تماشااش آن می‌رود و رفتن مخاطب، سم مهلک یک رسانه است. ●

بل سازی

قوانین بازی : ۱. باید برای هر جزیره (دایره) به تعداد عددی که وسط آن نوشته شده است، پل (خطی که جزیره را به یکی از جزایر اطرافش وصل می‌کند) بسازید. ۲. تنها می‌توانید از خطوط راست عمودی یا افقی استفاده کنید و نمی‌توانید خطوط اریب یا ال بکشید. ۳. بین دو جزیره بیشتر از ۲ پل نمی‌شود ساخت. ۴. پل‌ها نباید همدیگر را قطع کنند ولی در انتها همه جزیره‌ها به هم راه داشته باشند.

شماره ۵۶

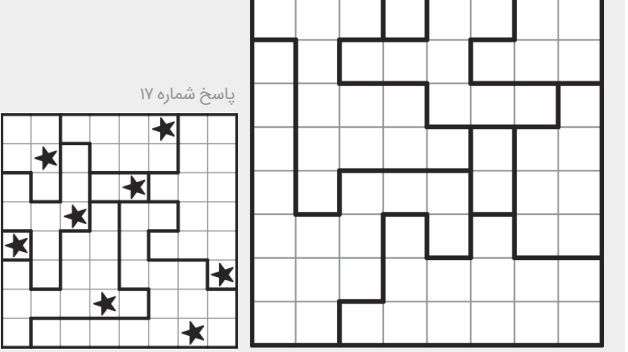

پاسخ شماره ۵۶

ستاره‌یاب

بازی ستاره یاب یک بازی منطقی جذاب و پرترفدار است که برای اولین بار در مسابقات جهانی بازی‌های منطقی در سال ۲۰۰۳ از آن رونمایی شد و مورد استقبال قرار گرفت. **قوانین بازی :** ۱. هر جدول به ۸ منطقه تقسیم شده است که با خطوط پر رنگ متمایز شده‌اند. ۲. باید در هر منطقه حتما یک ستاره قرار بدهید. ۳. در هر ردیف، ستون و منطقه نمی‌توان بیشتر از یک ستاره قرار داد. ۴. ستاره‌ها نباید چسبیده به هم قرار بگیرند (حتی مورب).

شماره ۱۷

پاسخ شماره ۱۷

تلافی کردن به‌همان اندازه	ایریشیم لقب معنوی محله اول برزوری	کسب اسم ترکی محل تجارت	مستطورت	
			مغوف	
			شولوخوف!	
		تخته پرش شیرچرو میمون		
		یانوی خودمانی غرور		
			بازده سرزمین هین	
		نقیض اندر بلندتر		
		پوشاننده سرپرستی	زادگاه شعر نو	
		اهل هرات دانه معطر		نوعان و تنوع
		قطع کننده جرمان برق درافراش شده بد		
				شکنجه دادن آلبومی از محمداسفهان

طرح: محمد رضا گلزارده

جدول ۲۶۸۵

shahr.puzzle@shahrara.com

پاسخ جدول ۲۶۸۴

ر	ز	ب	س	م	ف	ا	و	ا	ب
خ	ل	س	ی	ا	س	و	ا	ب	ا
ا	س	ت	ر	ک	و	د	و	د	ن
م	ش	ه	ر	ت	ا	ر	ی	ا	ر
ر	ا	ج	ی	ا	ت	م	ا	م	ن
ت	ا	ج	م	ت	ج	د	د	د	ن
ن	ه	ا	د	د	ه	د	ن	ه	ن

با هم بشوئیم؛
یارکست ششارت
تایفر فورشناسی
از کیه؟
جهت الاسلام
فاطمی نیا
زمانش پشقره؟
۷ دقیقه
در باره پیبه؟
سبک زندگی
رهنی، اهمیت
فورشناسی،
فقطه‌های امام
علی(ع)

عکس نو عکس

تاکسی دربست هوایی

شرکت ایرباس تصاویری از نسخه نمایشی تاکسی پرندۀ خود را منتشر کرده است. این وسیله نقلیه هوایی تک نفره است و می‌تواند مانند پهپاد و بدون خلبان مسافران را جابه‌جا کند. به گفته شرکت، تست‌های اولیه وسیله نقلیه با موفقیت انجام شده‌اند. البته تاکسی هوایی مذکور فقط به مدت چند ثانیه و در ارتفاع ۱۶ فوتی زمین حرکت کرد. اما تاکسی هوایی ایرباس در حال توسعه است و قبل از انجام پرواز سرنشین‌دار آزمایش‌های زیادی را باید انجام دهد.

سبیل کی شاخ‌تره

آیا می‌دانستید که ریش و سبیل هم مسابقات جهانی دارد؟ مسابقه جهانی ریش و سبیل با حضور صدها شرکت‌کننده در آنتورپ بلژیک برگزار شده و تازه چند رشته تخصصی هم داشته است؛ رده سبیل، ریش جزئی و ریش کامل! بخشی از این رقابت‌ها نیز به زنان اختصاص یافته است و آنان نیز با ریش و سبیل مصنوعی حضور می‌یابند. مسابقه جهانی ریش و سبیل از سال ۲۰۰۱ هر دو سال یک بار برگزار می‌شود و تاکنون در برایتون و لندن و اشتوتگارت آلمان برگزار شده است.

خارش دردرس‌راز

یک مرد چینی در حال رانندگی و عبور از مقابل یک دوربین نظارتی صورتش را خاراند. او بلافاصله پیامکی دریافت کرد که به دلیل صحبت با موبایل در حین رانندگی دو امتیاز از گواهی‌نامه‌اش کم خواهد شد و باید ۵۰ یوان جریمه بپردازد. این مرد تصویر دوربین نظارتی را هم که برایش فرستاده شده بود، در شبکه‌های مجازی منتشر کرد و از اشتباه پیش آمده گلایه کرد. پلیس جریمه این راننده را لغو کرد و به او گفت که دوربین نظارتی به طور خودکار حرکات راننده را شناسایی کرده و عکس می‌گیرد و برای همین خاراوند صورت را به عنوان حرف زدن با موبایل برداشت کرده است.

فوتبال باقطار اضافه

در روستای چیرنی بلوگ، اسلوواکی ورزشگاه عجیبی وجود دارد که دو خط آهن از کنار آن عبور می‌کند. تماشاگران بازی باید هر لحظه آماده باشند که یک قطار بزرگ با دود و دم از مقابلشان رد شود و بازیکنان هم باید مراقب باشند توشان زیر قطار نرود. زمانی که این راه‌آهن در سال ۱۹۱۴ احداث شد، هیچ زمین فوتبال در آنجا نبود و بعد از گسترش روستا، زمین فوتبال هم ساخته شد.

یخ‌شکن گول آسابه آب افتاد

روسیه از کشتی یخ‌شکن هسته‌ای جدیدش در سنت‌پترزبورگ رونمایی کرد. این کشتی اتمی باا وزن ۳۳هزار تن و طول ۱۷۳.۳ متر در سال ۲۰۲۲ تکمیل خواهد شد. این کشتی از بزرگ‌ترین و قدرتمندترین کشتی‌های یخ‌شکن هسته‌ای جهان خواهند بود که قادر به شکستن یخ تا ضخامت ۳متر است. این کشتی یخ‌شکن هسته‌ای باید برای کشتی‌های حامل موادخام استخراج شده از مزارع شبه جزیره یامال و گیدان و از دریای کارا به کشورهای آسیایی در امتداد مسیر دریای شمال، راه را باز کند. ●